

Mål C-241/22**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

6 april 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hoge Raad der Nederlanden (Nederländerna)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

5 april 2022

Klagande:

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

Saken i det nationella målet

Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden (generaladvokaten vid Högsta domstolen, Nederländerna) har ingett ett överklagade i lagens intresse av ett beslut från Rechtbank Gelderland i vilket sistnämnda domstol upphävde undersökningsdomarens beslut att avslå åklagarens begäran om att få tillgång till uppgifter om kommunikationshistorik och biföll åklagarens begäran.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran framställs med stöd av artikel 267 första stycket b FEUF och avser tillämpningsområdet för direktiv 2002/58 och tolkningen av begreppen ”allvarliga brott” och ”allvarlig/grov brottslighet”, samt möjligheten att ge myndigheter tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (utöver enbart identifierande uppgifter).

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Omfattas lagstiftningsåtgärder som ger myndigheter tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (utöver enbart identifierande uppgifter) i samband med förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott av tillämpningsområdet för direktiv 2002/58/EG, om det rör sig om att ge tillgång till

uppgifter som inte lagras på grund av lagstiftningsåtgärder i den mening som avses i artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG, men som leverantören lagrar med stöd av någon annan grund?

2. a) Utgör ... begreppen ”allvarliga brott” och ”allvarlig brottslighet (eller ”grov brottslighet”) i de [i beslutet om hänskjutande] nämnda domarna från EU-domstolen ... självständiga unionsrättsliga begrepp eller kan medlemsstaternas behöriga myndigheter själva också bestämma dessa begrepps innebörd?

b) För det fall det rör sig om självständiga unionsrättsliga begrepp, hur ska det fastställas huruvida det rör sig om ett ”allvarligt brott” eller ”allvarlig brottslighet”?

3. Kan myndigheter ges tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (utöver enbart identifierande uppgifter) för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott enligt 2002/58/EG om det inte rör sig om allvarliga brott eller allvarlig brottslighet, nämligen när det, som i det konkreta fallet, kan antas att beviljandet av tillgång till dessa uppgifter endast utgör ett mindre ingrepp i framför allt användarens rätt till respekt för privatlivet i den mening som avses i artikel 2 b i direktiv 2002/58/EG?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation), artiklarna 1, 2, 3, 5, 6, 9 och 15.1

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG

Rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna

Anförd rättspraxis

EU-domstolens dom av den 2 oktober 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16

EU-domstolens dom av den 2 mars 2021, Prokuratuur, C-746/18

EU-domstolens dom av den 21 december 2016, Tele2 Sverige/Watson m.fl., C-203/15 och C-698/15

EU-domstolens dom av den 6 oktober 2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 och C-520/18

EU-domstolens dom av den 8 april 2014, Digital Rights Ireland m.fl., C-293/12 och C-594/12

Europadomstolens dom av den 4 december 2015, Zakharov mot Ryssland (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306)

Anförda nationella bestämmelser

Wetboek van Strafvordering (straffprocesslagen), artiklarna 67.1, 126bb, 126cc.1, 2 och 3, 126dd.1, 126n, 126na, 126ng, 126ni, 126u, 126ua, 126ug, 126ui, 126zh, 126zi, 126zja, 126zo, 126zh, 138g, 138h och 149b

Besluit van 3 augustus 2004 houdende aanwijzing van de gegevens over een gebruiker en het telecommunicatie-verkeer met betrekking tot die gebruiker die van een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst kunnen worden gevorderd (beslut av den 3 augusti 2004 om vilka uppgifter om en användare och telekommunikationstrafiken avseende denna användare som kan begäras av en leverantör av ett allmänt tillgängligt telekommunikationsnät eller av en allmän telekommunikationstjänst), artiklarna 1 och 2

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Den 10 september 2021 ingav åklagaren en begäran till undersökningsdomaren om att få tillgång till historiska/framtida uppgifter om en användare av en kommunikationstjänst och dennes samtalstrafik med ett nederländskt mobiltelefonnummer under perioden den 9–12 augusti 2021.
- 2 Genom beslut av den 15 september 2021 avslög undersökningsdomaren begäran.
- 3 Den 16 september 2021 överklagade åklagaren detta beslut till Rechtbank Gelderland.
- 4 Förundersökningsavdelningen vid Rechtbank Gelderland upphävde därefter undersökningsdomarens beslut och biföll åklagarens begäran.

Grund för överklagandet

- 5 Generaladvokaten vid Hoge Raad der Nederlanden har ingett ett överklagande i lagens intresse av det beslut som meddelades av förundersökningsavdelningen vid Rechtbank Gelderland. Enligt generaladvokaten har överklagandet ingetts på grund av de oklarheter som har uppstått vid den praktiska tillämpningen av de villkor under vilka åklagaren kan begära att få tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter om en användare av en kommunikationstjänst. Det rör sig i synnerhet om vilka krav som följer av direktiv 2002/58/EG om behandling av

personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation, och EU-domstolens praxis angående detta direktiv.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 6 I direktiv 2002/58/EG fastställs regler för tillgång till och lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter samt uppgifter som identifierar leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster. I artikel 15.1 i detta direktiv anges vilka åtgärder medlemsstaterna genom lagstiftning får vidta för att under en begränsad period lagra uppgifter i samband med förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott.
- 7 I straffprocesslagen föreskrivs ingen allmän lagringsplikt för telekommunikationsleverantörer. De bestämmelser rörande (allmänna) lagringsperioder som infördes i Telecommunicatiewet (telekommunikationslagen) i syfte att bekämpa brottlighet har förklarats verkningslösa av domstolarna till följd av ogiltigförklaringen av datalagringsdirektivet (direktiv 2006/24/EG, domen i de förenade målen Digital Rights Ireland m.fl., C-293/12 och C-594/12). De befogenheter att begära trafik- och lokaliseringssuppgifter och identifierande uppgifter som föreskrivs i straffprocesslagen tillämpas således på uppgifter som upprättas och lagras med stöd av någon annan grund än dessa verkningslösa lagbestämmelser (som till exempel ett avtalsskäl).
- 8 Eftersom ett antal bestämmelser i telekommunikationslagen har förklarats verkningslösa vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida EU-domstolens konstateranden beträffande proportionalitetsprincipen vid tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (samt identifierande uppgifter) i målen Prokuratuur, C-746/18, Tele2Sverige och Watson m.fl., C-203/15 och C-698/15, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 och C-520/18, och Ministerio Fiscal, C-207/16, endast avser uppgifter som lagras på grund av lagstiftningsåtgärder som en medlemsstat har vidtagit med stöd av artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG, eller även avser uppgifter som lagras med stöd av någon annan grund, exempelvis avtalsskäl.
- 9 Med beaktande av syftet med direktiv 2002/58/EG, lydelsen av artikel 5 i detta direktiv, av vilken följer att lagstiftningsåtgärder även kan avse tillgång till trafikuppgifter, och EU-domstolens formuleringar i punkt 113 i domen Tele2Sverige och Watson (C-203/15 och C-698/15), det vill säga att villkoren för tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter inte är beroende av ”omfattningen av den skyldighet att lagra uppgifter som ålagts leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster”, anser den hänskjutande domstolen att denna rättspraxis, såvitt den avser tillgång till dessa uppgifter, även är tillämplig på uppgifter som lagras med stöd av någon annan grund än de lagstiftningsåtgärder som avses i artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG.
- 10 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida begreppen ”allvarliga brott” och ”allvarlig brottlighet”, som ligger till grund för

rättspraxis angående artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG, är självständiga unionsrättsliga begrepp, eller om medlemsstaterna även själva kan bestämma dessa begrepps innebörd.

- 11 Den hänskjutande domstolen konstaterar för det första att det endast är i artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG som det talas om ”förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott”, utan att det närmare definieras vad som avses med begreppet brott. I direktiv 2002/58/EG förekommer inte de begrepp som nämns i EU-domstolens rättspraxis, det vill säga ”allvarliga brott” och ”allvarlig brottslighet”.
- 12 Av EU-domstolens praxis angående tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (och särskilt domarna Tele2Sverige och Watson m.fl., Ministerio Fiscal C-207/16, La Quadrature du Net C-511/18, C-512/18 och C-520/18 och Prokuratuur C-746/18) följer enligt den hänskjutande domstolen dessutom att det ankommer på de hänskjutande domstolarna att kontrollera huruvida och i vilken utsträckning de nationella bestämmelserna om bland annat behöriga nationella myndigheters tillgång till lagrade uppgifter uppfyller kraven i artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG. I domstolens praxis anges dock inte vilka kriterier som ska beaktas när det i ett konkret fall ska avgöras huruvida det rör sig om ett allvarligt brott eller allvarlig brottslighet. Enligt den hänskjutande domstolen utgör begreppen ”allvarliga brott” och ”allvarlig brottslighet” i EU-domstolens praxis därför inte några självständiga unionsrättsliga begrepp.
- 13 Den hänskjutande domstolen har ställt sin tredje fråga för att få klarhet i huruvida myndigheter även kan ges tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter (utöver enbart identifierande uppgifter) vid mindre allvarliga brott eller mindre allvarlig brottslighet, när tillgång till dessa uppgifter endast medför ett begränsat ingrepp i framför allt användarens rätt till respekt för privatlivet.
- 14 Mot bakgrund av EU-domstolens ovannämnda praxis angående proportionalitetsprincipen (och i synnerhet domarna Ministerio Fiscal C-207/16 och Prokuratuur C-746/18) anser den hänskjutande domstolen att denna fråga ska besvaras jakande. På grund av EU-domstolens tolkning av proportionalitetsprincipen kan, enligt den hänskjutande domstolen, myndigheters tillgång till de uppgifter som en leverantör av en telekommunikationstjänst lagrar enligt den hänskjutande domstolen motiveras av det allmänna målet om förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott, när en sådan tillgång i det konkreta fallet inte resulterar i ett ingrepp i, eller inte ett allvarligt ingrepp i, (framför allt) användarens rätt till respekt för privatlivet. Proportionalitetsprincipen utgör således i det fallet inte hinder för en sådan tillgång när det rör sig om ett allmänt brott, även om det inte kan kvalificeras som ”allvarligt” i den mening som avses ovan.